

Het College van burgemeester en wethouders van de
gemeente Steenwijkerland
Postbus 162
8330 AD STEENWIJK

behandeld door Jolanda Laarhuis
afdeling OS
telefoon 14 0521
ons kenmerk 1338-879-OS-JLAA
uw kenmerk /
bijlagen /

*Steenwijk
(verzendsdatum)*

17 september 2013

Onderwerp

gevraagd advies Beleidsplan Schuldhulpverlening
2013 -2016

Geacht college,

Met grote aarzeling brengen wij u onderstaand advies uit over het beleidsplan Schuldhulpverlening 2013 – 2016. Onze aarzeling is gegrond op het feit, dat wij ons zelf als Wmo-raad niet volledig competent en ervaren achten op dit complexe terrein. Op grond van uw uitdrukkelijk verzoek zullen wij de onderstaande kanttekeningen bij het beleidsplan plaatsen, vanuit onze ervaring met het Wmo beleidsterrein.

Algemeen.

Het beleidsplan lijkt te hinken op twee gedachten, namelijk het formuleren van een nieuwe beleidskoers naast het onderbouwen van de redelijkheid van het gevraagde extra geld. In hoofdstuk I wordt de visie verwoord, waarin preventie en de eigen kracht centraal staan. Dat zal een ieder onderschrijven, ook wij als Wmo-raad. In de uitwerking vinden we daar echter weinig van terug. Wel worden de beperkingen van het toelatingsbeleid en beperking van de hulptermijn uitvoerig beschreven. Als gevolg daarvan oogt de beleidsnota als een bezuinigingsnota. Dat kan een beleidskeuze zijn, die te respecteren is, maar die niet toegedekt moet worden met niet uitgewerkte mogelijke voornemens van de gemeente.

Wat bedoelen wij hiermee. Het zou wellicht goed zijn de genoemde preventieve mogelijkheden van de gemeente (blz. 6) te concretiseren, inclusief de daarbij te maken kosten. Gedacht kan worden aan een standaard aanbod van een budget adviesgesprek bij elke nieuwe of wijziging van een uitkeringsaanvraag. Ook de op blz. 7 genoemde geschoolde vrijwilligers komen niet uit de lucht vallen. Wat gaat de gemeente hier concreet in doen, tegen welke kosten?

De beschrijving van de huidige werkwijze, inclusief de bijlagen vonden wij als Wmo raad zeer informatief. De woord en zinskeuze van de toekomstige uitvoering achten wij hier en daar ronduit ongelukkig en komt waarschijnlijk voort uit de bezuinigingsblik van de opsteller van de nota. Met de zin "Niet iedereen kan meer geholpen worden", lijkt de gemeente te bedoelen dat men kritisch wil kijken naar de proportionaliteit van de in te zetten steun. De verwoorde visie moet ons inziens in dit hoofdstuk terug te vinden zijn. Inzetten op preventie en vervolgens zeer kritisch kijken naar de noodzaak van ondersteuning . Een ondersteuning die zal leiden tot snelle participatie in de maatschappij en zelfstandigheid op financieel terrein.

De beschrijving van de doorwerking van de Awb op de Wgs is wat ingewikkeld. Wellicht verdient het aanbeveling om voor de lezer en de toekomstige gebruiker van schuldhulpverlening helder te maken of, en zo ja welke bezwaar en/of herzieningsmogelijkheden er nu en in de toekomst mogelijk zijn.

Hoofdstuk 7 lijkt de kern van de nota te bevatten, namelijk het indammen van de toenemende kosten van de schuldhulpverlening. De drie voorgestelde normverscherpingen doen wat kunstmatig aan en lijken geen enkele relatie te hebben met de voorgestelde visie en de wens te komen tot een integrale benadering. Bovendien worden begrippen als "verwijtbaar" gehanteerd (in voorstel), die in de praktijk niet altijd even eenvoudig kunnen worden toegepast. Wellicht dat een trapsgewijze verhoging van een eigen bijdrage in het verloop van de schuldhulpverlening (tot een bepaald maximum) een eenvoudiger weg is en bovendien de gebruiker stimuleert op zo spoedig mogelijk de eigen verantwoordelijkheid weer op te pakken.

Concluderend willen wij u als Wmo raad aangeven, dat wij de deskundigheid en ervaring missen op dit terrein, wij echter vanuit ons gezond verstand een duidelijke discrepantie ervaren in de beleidsnota. Wij willen u als B&W adviseren de genoemde voorstellen te herzien met het adagium "Keep it simple" , zowel voor gebruiker als uitvoerende.

In de hoop op deze wijze invulling te hebben gegeven aan uw uitdrukkelijk verzoek aan ons.

Tot slot willen wij onze waardering uitspreken voor het feit dat de gemeente de weg is opgegaan van samenwerking met ketenpartners op het terrein van schuldhulpverlening, zoals blijkt uit het door ons ontvangen Convenant.

Met vriendelijke groet,

Wmo raad Steenwijkerland.

Gemeente Steenwijkerland
De heer Jan Knol
Postbus 162
8330 AD STEENWIJK

ONS KENMERK:

Usec1309277

BEHANDELAAR:

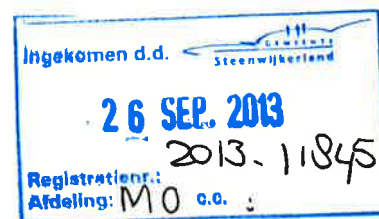
Jan Tingen (jan.tingen@degkb.nl)

DATUM:

Assen, 23 september 2013

BETREFT:

Beleidsplan schuldhulpverlening 2013 - 2016

Geachte heer Knol, beste Jan,

Op uw verzoek doen wij u hierbij ook schriftelijk een paar opmerkingen aangaande uw beleidsplan schuldhulpverlening toekomen. In deze brief beperken we ons tot de onderwerpen die in uw e-mail staan vermeld.

1. Datum ingang beperken budgetbeheer in relatie tot ingangsdatum nieuw beleid.

De datum waarop de looptijd van het budgetbeheer begint te tellen, begint bij de datum waarop de beleidsregels zijn vastgesteld. Daarmee telt dus de daar aan voorafgaande looptijd niet mee bij de bepaling of de maximale looptijd is verstreken en budgetbeheer beëindigd kan worden.

2. De norm tussen 110 en 120%- zeer geringe doelgroep en de voorkeur om dit vanaf 120% te doen.

De norm zoals in uw beleidsnota te stellen op 110% richt zich voor zover wij kunnen zien op de groep klanten waarvan de looptijd van het budgetbeheer is verstreken, dan wel de noodzaak tot budgetbeheer niet meer actueel is. In de praktijk lijkt de norm 110% redelijk goed te passen, de doelgroep is echter niet groot. Enerzijds omdat de doelgroep met deze inkomstennorm relatief klein is, anderzijds omdat de noodzaak tot budgetbeheer veelal blijft bestaan.

3. Eigen bijdrage mogelijk bij alle schuldhulpverlenende diensten.

Vanwege de specifieke uitzonderstatus van de GKB is het aan de GKB toegestaan om ook voor de schuldregelende diensten een eigen bijdrage van de klant te vragen.

4. Verplaatsen van de poortwachterfunctie en de consequenties daarvan.

Uit uw beleidsplan blijkt dat u de poortwachterfunctie voor de schuldhulpverlening wilt verleggen naar de IGSD. Wij vragen ons af het verplaatsen van de toegang tot de schuldhulpverlening de enige mogelijkheid is om de diagnose aan de voorkant van het proces te optimaliseren. Inmiddels zijn er goede ervaringen opgedaan met klantscreeningsinstrumenten zoals MESIS. Verder willen wij u voor wat betreft de invulling bij de poortwachterfunctie nog het volgende in overweging meegeven:

Het is belangrijk dat na de diagnose zo snel mogelijk gestart wordt met stabilisatie van de inkomsten en uitgaven, afhankelijk van de situatie, mogelijk middels budgetbeheer en het aanvragen van voorliggende voorzieningen. Een extra schakel ertussen kan vertragend werken in het proces.

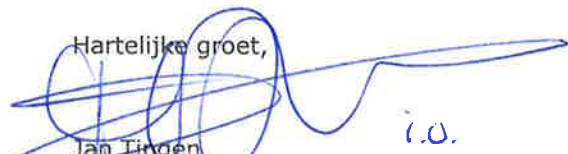
Is het nodig dat alle meldingen pas na een uitgebreide diagnose kunnen doorstromen naar de juiste hulpverlening, vrijwilligers etc. Door het in kaart brengen van doelgroepen bij de melding kunnen cliënten met single problematiek wellicht direct doorverwezen worden naar de hulpverlening. Dit kan middels speciaal hiervoor ontwikkelde software programma's, zoals MESIS. Hiermee is snelheid geborgd en zijn kosten bespaard. De multiprobleem casussen kunnen dan middels een uitgebreidere intake/diagnose verder de passende hulpverlening instromen.

5. Wie gaat de uitvoeringsovereenkomst in de toekomst opstellen.

In de huidige structuur wordt de overeenkomst aangaande de inzet van de GKB overeengekomen tussen de IGSD en de GKB. In de nieuwe situatie waarbij de gemeente meer dan voorheen haar regierol inneemt zouden wij ons kunnen voorstellen dat de overeenkomst nu rechtstreeks door de gemeente met de GKB wordt overeengekomen.

Tot zover onze eerste reactie op uw beleidsplan schuldhulpverlening 2013-2016.

Hartelijke groet,

Jan Tingen
Directeur GKB en secretaris Bestuur GKB

MEE IJsseloevers

Ondersteuning bij leven met een beperking

Hoofdkantoor Zwolle

Dr. van Deenweg 2-10 | 8025 BG Zwolle

Postbus 517 | 8000 AM Zwolle

T 088 633 0 633 | F 088 633 0 639

info@meeijsseloevers.nl

www.mee-ijsseloevers.nl

College van B & W
Postbus 162
8330 AD Steenwijk

Datum 8 oktober 2013
Referentie 09102013/RB
Telefoon 038 465 4646
Pagina 1/2
Onderwerp SHV

Geacht college Burgemeester en Wethouders,

Hiermee ontvangt u de input vanuit MEE IJsseloevers over het beleidsplan schuldhulpverlening 2013-2016.

Best een uitgebreid plan ligt voor ons. De intentie om het als gemeente goed te doen voor de burgers die het minder hebben, is er in te lezen.

Gezien alle veranderingen die er aan komen, zou ik adviseren daar ook al een hoofdstuk aan te weiden. Dan kan later onderzocht worden hoe de verbindingen te maken zijn.

Schuldhulpverlening staat vaak niet op zich. Zeker met de komende nog in te voeren transitie een kans om meer integraal te gaan werken en verbindingen te maken.

Er wordt op blz. 6 over Immateriële schuldhulpverlening gesproken. Daarbij wordt alleen Oude en nieuwe land genoemd. MEE doet veel begeleiding bij deze gezinnen. Eventueel kunnen wij daar cijfers over leveren naar jullie toe. Ik zou dus ook de ketenpartners meer een rol geven in het beleidsplan.

Preventie en nazorg bij gezinnen/huishoudens waar geen leerbaarheid is, vraagt een relatie met de transitie AWBZ. Nog meer voorliggend inzetten van eigen netwerk en eventueel dan naar begeleiding of begeleiding op afroep/op de achtergrond. MEE zet in op een brede vraagverduidelijking zodat alle leefgebieden meteen meegenomen worden en de oplossing ook effectief ingezet kan worden. Zoveel als mogelijk door het eigen netwerk van de cliënt.

Met het wegvallen van de ZZP 1 en 2 zullen situaties gaan ontstaan waar de mensen niet meer in beeld komen en wellicht ook preventief niet in zicht zijn. Hier zou de verbinding met de AWBZ transitie wellicht ook een preventieve actie vragen. Veel van deze cliënten werden juist begeleid rondom hun financiën.

Een goede diagnose aan de kop van het proces (blz. 11) is belangrijk. Daarmee kun je de leerbaarheid van de cliënt al in kaart brengen. Onze ervaring is dat je preventief veel geld kunt besparen, omdat je meteen de juiste ondersteuning kunt inzetten. Ook het sociale netwerk krijgt daarbij inzicht in de mogelijkheden van de persoon en kan daarmee veel beter hun familie/vriend helpen.

Budgetbeheer zou voor een deel ook te koppelen zijn aan transitie AWBZ. Daar wordt immers ook veel begeleiding geboden bij financiën. Wellicht is een win-win situatie/besparing te halen. Daar is ook de expertise om met mensen die niet leerbaar zijn afspraken over budgetbeheer te maken.

Budgetbeheer voor rekening van de klant: als iemand een inkomen heeft, kan hij daarvoor kiezen. Is dat niet het geval (buiten de schuld om van de cliënt; niet leerbaar zijn van de cliënt) dan zie je bij deze groep vaak een stapeling van kosten door de eigen bijdragen. Ze hebben ook te maken met andere instanties als ziektekostenverzekering; GGZ; huisarts etc. Dan is de verbinding met de andere transitie wel bijna noodzakelijk zodat de cliënt niet allerlei verschillende bijdragen moet gaan betalen waar hij eigenlijk geen geld voor heeft. We willen de cliënt ook nog laten participeren. Dan moeten de eerste levensbehoeften op orde zijn. Ik zou in zo'n nota die verbinding dan al wel zichtbaar willen zien; dat er rekening wordt gehouden met andere financiële lasten die vanuit andere instanties ook gaan spelen.

Bij de verschillende transitie zal blijken dat er veel organisaties zijn die ook het budgetbeheer doen. Bij preventie en nazorg doet MEE nu al veel (diagnose; brede vraagverduidelijking; onderzoek naar leerbaarheid en zelfredzaamheid; eigen kracht inzetten van cliënt zelf en/of eigen netwerk; participatie/meedoen aan de samenleving etc.). Mensen die altijd begeleid zouden moeten worden bij hun financiën komen bij de transitie ook naar de gemeente toe. Voor een deel zal de eigen kracht daarbij ingezet kunnen worden om mensen in het sociale netwerk meer te gaan betrekken. Voor een ander deel blijven een categorie cliënten afhankelijk van begeleiding.

Met deze opmerkingen hoop ik een goede bijdrage te leveren aan het optimaliseren van het beleidsplan. Indien nodig en er nog verduidelijkende vragen zijn, wil ik graag met u in gesprek.

Met vriendelijke groet,
Ria Brands
Regiomanager MEE IJsseloevers

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ria Brands', written over a light blue circular stamp.

Jan Knol

Van: Evelien Steenhuis [esteenhuis@limor.nl]
Verzonden: woensdag 9 oktober 2013 12:09
Aan: Jan Knol
Onderwerp: RE: reactie concept-beleidsplan schuldhulpverlening

Goedemiddag Jan,

Mijn excuses, hierbij stuur ik je de reactie van ons op het beleidsplan.

Het was een helder stuk en prettig om te lezen. Wat we nog wel missen, zijn de criteria voor de klantprofielen. Deze zijn in het stuk nog vrij algemeen gesteld, die daardoor nog op verschillende manieren te interpreteren valt. Om duidelijke criteria te stellen, kun je dat wegnemen en er ook op terugvallen.

Daarnaast delen wij deels het argument van de GKB, dat werd aangedragen tijdens de vergadering. Kijkend naar onze doelgroep is elke extra schakel te veel. Door de IGSD de poortwachtersfunctie te geven, komt daar mogelijk een extra schakel bij. Dit zou een ontmoedigingsbeleid kunnen zijn, als we kijken naar onze doelgroep.

Ik zeg deels delen we dit argument, omdat we ook de voordelen zien van de introductie van de IGSD als poortwachter. Dit kan voor een frisse en mogelijk een meer onafhankelijke blik zorgen.

Ik hoop dat ik bovenstaande enigszins helder heb kunnen omschrijven.

Met vriendelijke groet,

Evelien Steenhuis
 LIMOR

E. Steenhuis | woonbegeleider | Thuisbegeleiding Overijssel | Dokter van Deenweg 4 | 8025 BG Zwolle | T 038 455 40 22 | M 06 13 37 36 35 | F 038 455 40 29 | esteenhuis@limor.nl | <http://www.limor.nl> | <http://www.limor.eu>

Indien een e-mailbericht niet voor u, Jan.Knol@steenwijkerland.nl, bestemd is verzoeken wij u dit aan de afzender te melden en het bericht uit uw bestanden te verwijderen. U mag dit bericht niet verder verspreiden. Bij de verzending van berichten via e-mail dient u, omdat deze berichten via derden worden verzonden, rekening te houden met de mogelijkheid van bijvoorbeeld vertragingen of fouten in de overbrenging. Ook is het mogelijk dat virussen buiten medeweten van LIMOR of haar medewerkers via haar e-mail worden verspreid. LIMOR is daarom niet aansprakelijk voor schade welke voortvloeit uit de verzending van e-mail, of de niet-tijdige of onjuiste overbrenging ervan. Overigens controleert LIMOR haar uitgaande e-mail op aanwezigheid van virussen. Aan de inhoud van e-mail berichten kunnen geen rechten jegens LIMOR worden ontleend. If you are not the intended recipient of this message, we urgently request that you notify the sender and that you delete this e-mail and any copies from your system. It is forbidden to distribute the information any further. We expressly point out that there are risks associated with the use of e-mail. LIMOR shall not accept any liability.

Van: Jan Knol [<mailto:Jan.Knol@steenwijkerland.nl>]
Verzonden: woensdag 9 oktober 2013 11:57
Aan: Evelien Steenhuis
Onderwerp: reactie concept-beleidsplan schuldhulpverlening

Evelien

Mag ik de reactie van LIMOR op het concept-beleidsplan schuldhulpverlening nog van jou ontvangen?

Met vriendelijke groeten,

Jan Knol

10-10-2013

Korte weergave van onze reactie op beleidsplan Schuldhulpverlening Steenwijkerland 2013-2016 zoals besproken in het gesprek d.d. 24 september 2013 met Jan Knol en Jessy Cijntje

- De visie en uitgangspunten van het beleidsplan onderschrijven wij volledig (zoals bevorderen participatie en financiële zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en kracht en integrale aanpak van schuldhulpverlening)
- Beleidsplan is erg gefocust op de formeel-zakelijke kant van de schuldhulpverlening (GKB-regelingen) c.q. de categorie huishoudens met problematische schulden (voor Steenwijkerland ca. 1800 huishoudens), terwijl o.i. de aandacht meer gericht zou moeten worden op preventie c.q. de voorkant van het proces (incl. nazorg zijnde terugvalpreventie) en de burgers met betalingsachterstanden (in Steenwijkerland ca. 4500 huishoudens).
- Een vorm van preventie is het geven van voorlichting en cursussen. Bijvoorbeeld. budgetcursussen voor burgers en voorlichting aan ouders en jongeren (m.n. de kwetsbare groep op VMBO en praktijkonderwijs). Het CJG kan bij dit laatste een goede rol vervullen.
- De doelgroep van het beleid is duidelijker, maar smaller. Is erg gericht op specifieke interventies, terwijl schulden nooit op zichzelf staan (samenhangen met andere problematiek of andere problematiek veroorzaken).
- Ook vroegsignalering voorkomt dat schulden oplopen. Een project in de Noordoostpolder (gefinancierd door woningbouwcorporatie en gemeente en uitgevoerd door het Maatschappelijk Werk) levert mooie resultaten op bij huurachterstanden. Afspraken met nutsbedrijven en zorgverzekeringen over snelle signalering van betalingsachterstanden kunnen ertoe leiden dat mensen eerder hulp accepteren bij financiële problemen.
In Steenwijkerland heeft Woonconcept afspraken met de GKB gemaakt om bij huurachterstanden snel aan de slag te gaan om dit aan te pakken. Door ook de immateriële schuldhulpverlening (meer gericht op bewustwording en gedragsverandering) door het maatschappelijk werk te koppelen aan deze afspraken, is de kans op een duurzame oplossing groter.
- Financiële problemen of schulden is een veelvoorkomend thema binnen de hulpverlening door het maatschappelijk werk. Naast de twee diensten die wij als onderaannemer in opdracht van de GKB verrichten, heeft circa 1/3 van de hulpvragen geld als onderwerp. Dit aantal is een tamelijk constant gegeven, maar de complexiteit neemt toe. Door sinds vorig jaar ook vrijwilligers te trainen op het gebied van Thuisadministratie en hen in te zetten bij cliënten, proberen we tijd vrij te maken voor de meer complexe situaties. Het trainen en coachen van de groep vrijwilligers vraagt echter ook tijd en aandacht.
- Is de rol van de GKB in preventie wel een logische? Dit zou meer bij de ketenpartners moeten liggen.
- Wat gebeurt er met de kwetsbare groep of de 'niet-leerbaren' (m.n. LVB) c.q. 4^e kwadrant? Vooral deze groep kan vaak niet voldoen aan de voorwaarden die de GKB stelt. En als het wel lukt hen in een schuldenregeling te krijgen, hebben zij gedurende dit traject veel ondersteuning nodig. Want bij budgetbeheer houden mensen zelf de verantwoordelijkheid voor de betalingen en hun administratie.
- Als mensen duurzaam niet geschikt zijn om hun financiën op orde te houden, is bewindvoering de enige oplossing. Om deze mensen te motiveren en te begeleiden richting bewindvoering is vaak een lange adem en deskundigheid nodig. Voor het maatschappelijk werk een intensieve klus.
- Poortwachtersfunctie is mooi, maar zou anders georganiseerd kunnen worden. Dus niet alleen vanuit de IGSD, maar samen met ketenpartners als maatschappelijk werk, MEE, Limor, Voedselbank. Budgetcoach vanuit IGSD is niet 'neutraal' voor veel

mensen. Deze taak beleggen bij één persoon (krap qua formatie) maakt het erg kwetsbaar. Waken voor vertraging in het proces door het instellen van een extra schakel.

- Door het vertrek van het UWV van het Werkplein is de groep WW-aanvragers uit beeld. Voorlichting of budgetadvies kan bij deze groep veel financieel leed voorkomen.
- De wachttijd tussen aanmelding en intake moet en kan o.i. korter. In deze fase lopen de schulden vaak verder op en verkeren mensen te lang in onzekerheid.
- Aandacht voor gezinnen met minderjarige kinderen zou meer uitgewerkt kunnen worden (bijv. door kortere wachttijd van 2 weken). Bij gezinnen aansluiting zoeken bij de lokale CJG-teams.
- Door het slechte imago en de strakke opstelling van de GKB wijken steeds meer mensen met schulden uit naar een alternatief: Pak de Balans uit Assen. Het maatschappelijk werk heeft daar intussen goede ervaringen mee. Het is een betrouwbare samenwerkingspartner die ook met complexe cliënten en schuldensituaties goed uit de voeten kan.
- IGSD bepaalt of de GKB middels een hardheidsclausule kan afwijken van de norm voor recidive, niet de GKB zelf.
- Prestatie-indicatoren c.q. cijfers zeggen niet alles over de uitvoering van de schuldhulpverlening. De tevredenheid van cliënten (en ketenpartners) zeggen minstens zoveel. Vraagt een zorgvuldige afweging hoe dit tevredenheidsonderzoek vorm te geven (wie stelt de vragen, welke vragen, aan wie, via een persoonlijk gesprek middels een klantenpanel of een (digitale) vragenlijst e.d.).

30 september 2013

Zorggroep Oude en Nieuwe Land/Maatschappelijk Werk

Ineke Schoonenboom en Greetje Schout